





# Antikorupcinis ugdymas – misija (ne)imanoma?

Dr. Rita Toleikienė ir dr. Vita Juknevičienė

Šiaulių akademija

Vilniaus universitetas

2021 m. vasario 25 d.

Jaunimo nuomone,...

„Korupcija – tai nesąžiningas siekimas  
abipusiai pasipelnyti.

***Tai – teisinės sistemos nuodas,  
nuodijantis mus kiekvieną dieną ir esantis  
aplinkoje“.***

- *Gabrielė, Ieva, Nomedas, Lukas,  
Šiaulių Didždvario gimnazija*

# Turinys

Jaunimo antikorupcinis potencialas:  
samprata ir praktinė raiška.

Antikorupcinio ugdymo  
iššūkiai ir priemonės.



# Jaunimo antikorupecinis potencialas

Asmens antikorupecinį potencialą sudaro:

- antikorupecinio turinio žinios ir nuostatos,
- aplinkos antikorupecinis vertinimas,
- antikorupecinės elgsenos ketinimai,
- požiūris į antikorupecinį švietimą.



Jaunimo antikorupecinį potencialą galima stiprinti:

- vykdant antikorupecinį švietimą,
- kuriant integralias programas formaliojo ir neformaliojo ugdymo institucijoms.

# Tyrimas



*„Šiaulių apskrities jaunimo nepakantumo korupcijai nuostatų formavimas“,  
projekto Nr.10.1.2-ESFA-K-917-02-0017.*

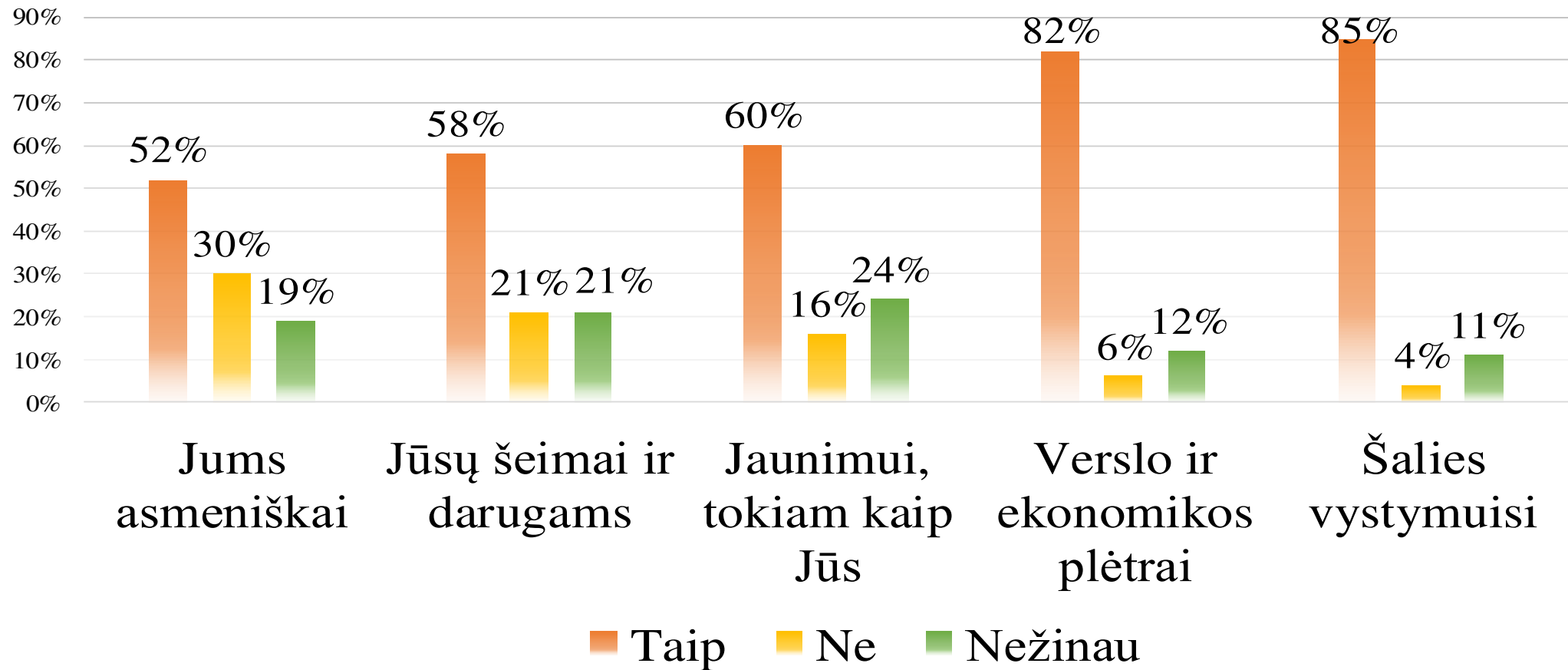
Šiaulių apskrityje atliktas **tyrimas**, kurio **tikslas** – *atskleisti kaip ši tikslinė grupė suvokia korupcinę aplinką, kokiomis antikorupcinėmis nuostatomis pasižymi, koks jų požiūris į antikorupcinį švietimą.*

# Tyrimo metodika

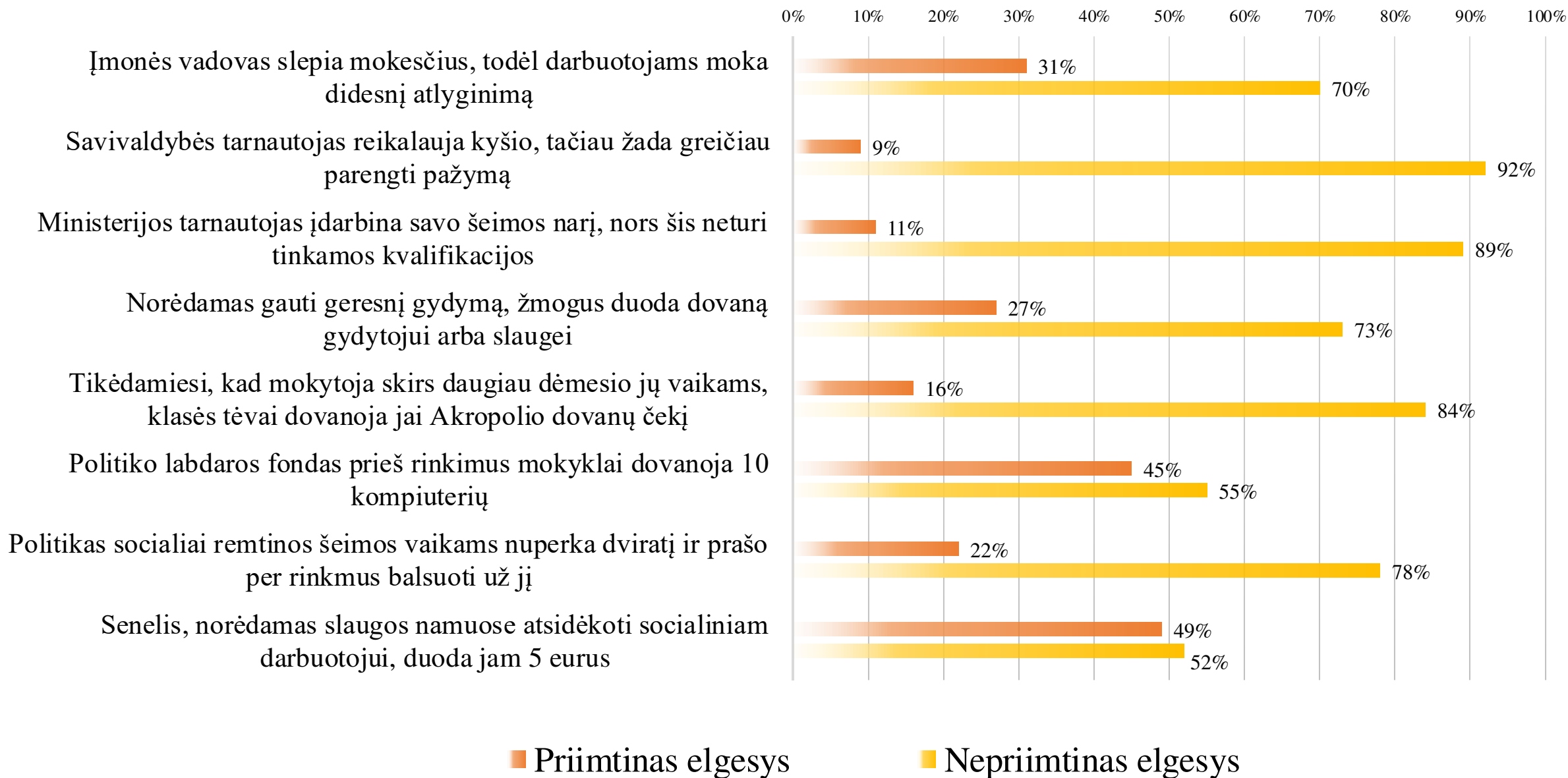
- **Tyrimo metodas:** Šiaulių apskrities jaunimo (16–29 m. gyventojų) apklausa raštu (anketavimas).
- **Tyrimo imtis:** 1244 respondentai iš visų Šiaulių apskrities savivaldybių.
- **Jaunimo antikorupcinio potencialo raiškos turinys:**
  - Korupcijos poveikio vertinimas;
  - Nuostata elgtis sąžiningai;
  - Ketinimai dalyvauti/nedalyvauti korupcinėse veiklose.

# Korupcijos poveikio vertinimas

„Kaip Jūs manote, ar korupcija kenkia..?“

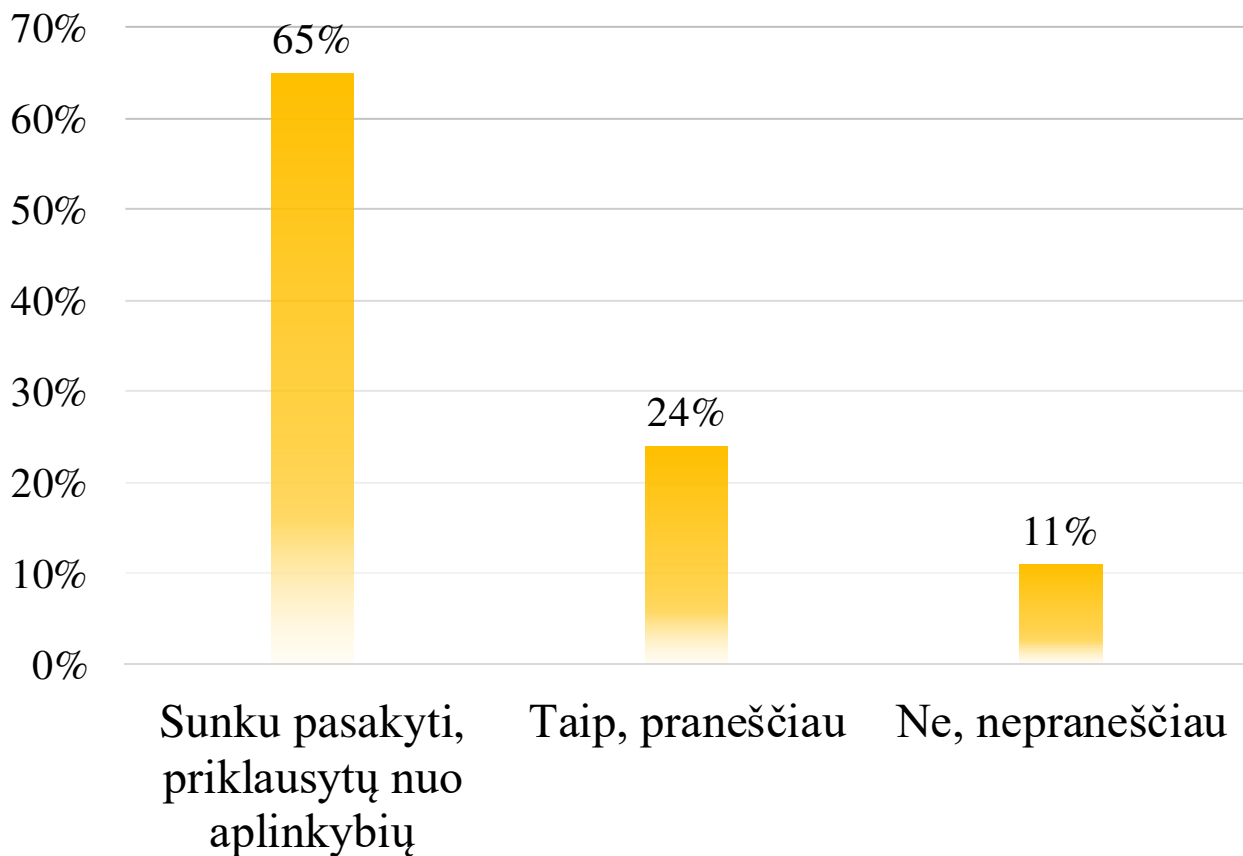


# Korupcijos toleravimo ribos



# Ketinimai aktyviai veikti

*„Jei susidurtumėte su korumpuotu veiksmu, ar esate pasirengę pranešti apie tai?“*

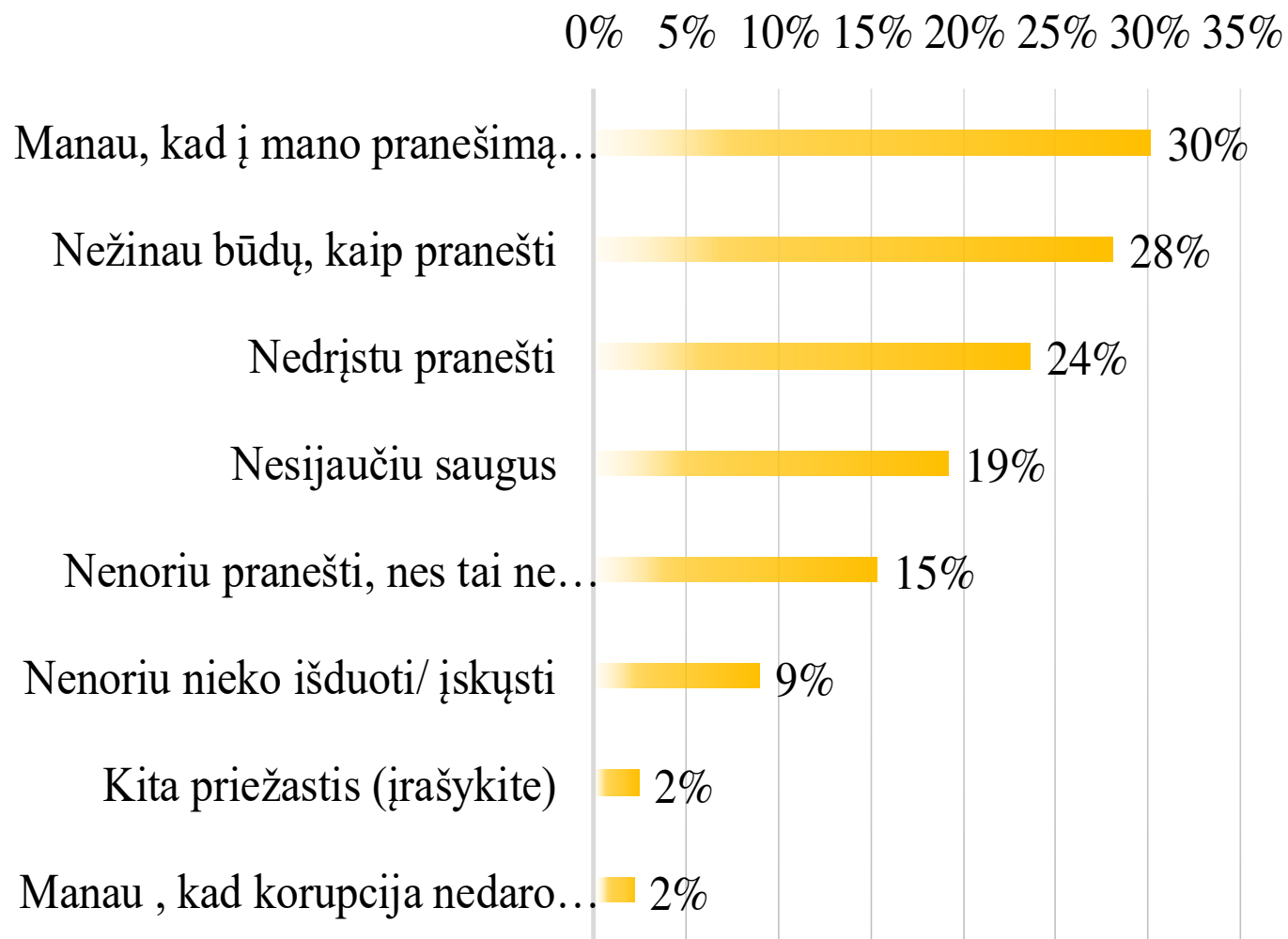


**Pasyviai elgtis**, pastebėję korupciją, dažniau ketina:

- ▶ vaikinai nei merginos;
- ▶ moksleiviai ir nedirbantys jaunuoliai;
- ▶ jaunuoliai iš žemesnį socio-ekonominį statusą turinčių šeimų.

# Priežastys, lemiančios ketinimus

„Kodėl jaunimas pranešų/nepranešų apie korupcijos atvejį?“



Respondentai teigia, kad:

- „Korumpuoti žmonės dažniausiai turi per daug pažįstamų įvairiose srityse, todėl įspėjimas būtų tiesiog praleistas pro akis“.
- „Kadangi esu jauna, ant manęs gali būti perversta kaltė (jei pranešiu apie vyresnį žmogų)“.
- „Jei praneščiau apie valstybės tarnautojo netinkamą elgesį ar korupcinį atvejį, vienu ar kitu atveju rizikuočiau savo ar savo šeimos gerove“.

# Jaunimo antikorpucinio potencialo problemos

- Trečdalis apklaustųjų mano, jog **nesąžininga elgsena padeda spręsti problemas**. Kyšio paveikumu dažniau įsitikinę dirbantys jaunuoliai, rečiau – moksleiviai. **Korupcijos naudos pripažinimas yra viena iš korupcinio veikimo paskatų.**
- Antikorpucinis švietimas mokyklose yra organizuojamas **fragmentiškai**, veiklos dažniausiai vykdomos tik projektų įgyvendinimo laikotarpiu.
- **Nesąžingos elgsenos** darbovietėje ar mokykloje **faktai retai aptariami** kolegų susirinkimuose, pamokų metu, todėl dalis jaunimo **nemato antikorpucinio švietimo prasmės**, neidentifikuoja asmeninio aktualumo.

# Antikorupcinio ugdymo kontekstas

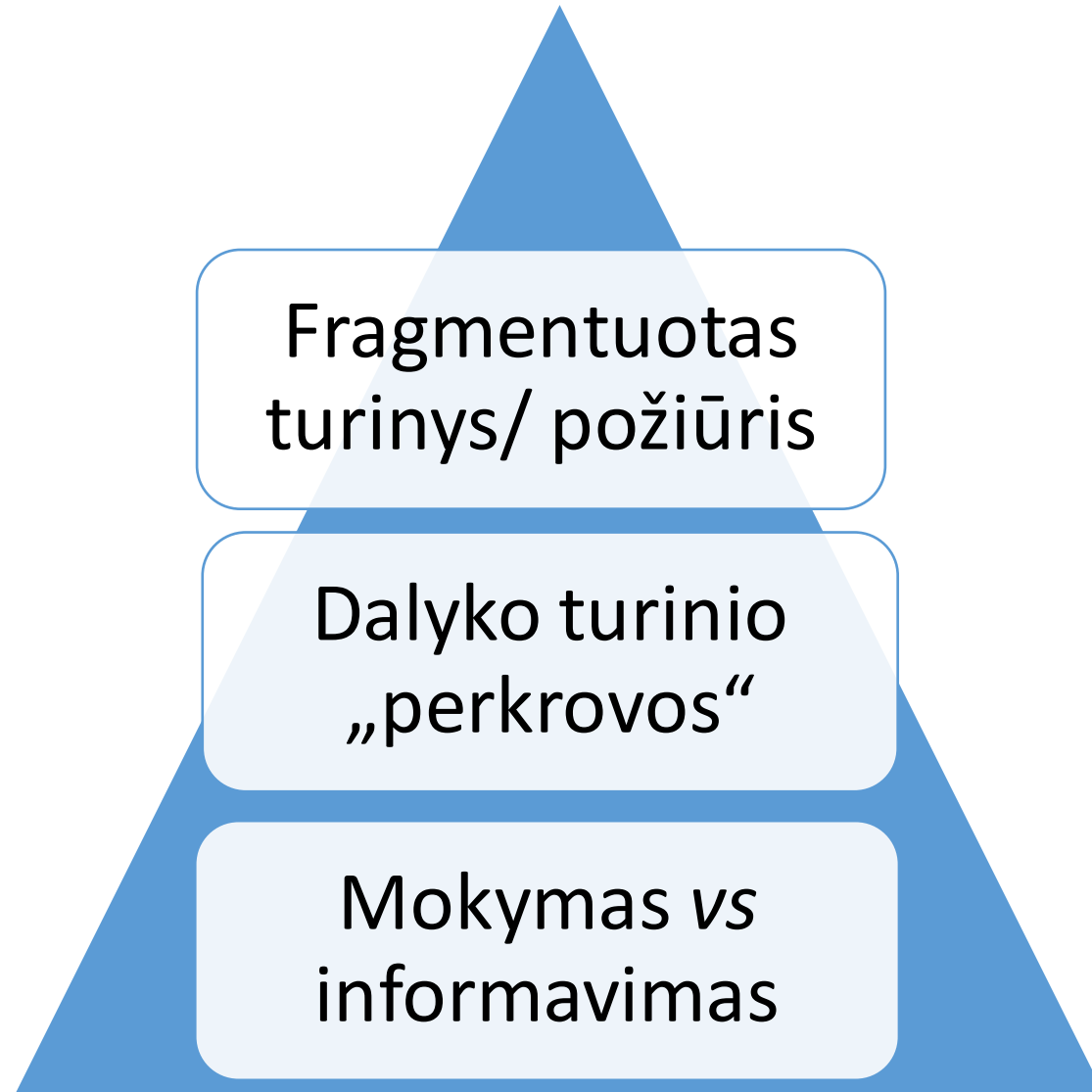
Jaunimui būdingas hiperaktyvumas, vartotojiškumas, infantilizacija, puikus technologijų išmanymas, norėjimas visko „čia ir dabar“, nuolatinė daugiaveika, geresnis informacijos įsisavinimas.

Jaunimo kartos vertybinės nuostatos.

Vartotojiškos kultūros atstovai, kurioje svarbiausiomis vertybėmis tampa pasirinkimo teisė, individualizmas ir rinkos santykiai (*naudinga/nenaudinga*).



# Antikorupcinio ugdymo iššūkiai



# Klausimai antikorupciniam ugdymui



Koks mokyklos tikslas (antikorupcinio) vertybių ugdymo procese?

Kaip ugdyti mokinių vertybes mokymo procese?

Kokie mokymo metodai veiksmingiausi ugdant vertybines nuostatas?

# Antikorupcinio ugdymo svarba

Mokyklos yra nepakeičiamos kovojant su korupcija ir atliekant jos prevenciją, kadangi jos ugdo jaunų žmonių gebėjimus priimti tinkamus ir pagrįstus sprendimus, kaip tai geba daryti geri piliečiai (Council of Europe, 2012).

Antikorupcinio ugdymo veiklos atskleidžia žinias, reiškinius, faktus, bet, mokinio atveju, įgyja prasmę tik kai mokomasi sąveikaujant, glaudžiai bendradarbiaujant (Mujis, Reynolds, 2005; Vasiliauskas, 2011).

# Antikorupecinio ugdymo metodinės priemonės



2014–2020 metų  
Europos Sąjungos  
fondų investicijų  
veiksmy programą

ŠIAURĖS  
LIETUVOS  
KOLEGIJA



NORTHERN  
LITHUANIA  
COLLEGE

## KORUPCIJA JAUNO ŽMOGAUS GYVENIME: RAIŠKA IR PREVENCIJA

*Neformalaus ugdymo programos  
metodinė priemonė*

įgyvendinant ES struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą  
„Šiaulių apskrities jaunimo nepakantumo korupcijai nuostatų  
formavimas“, projektą Nr.10.1.2-ESFA-K-917-02-0017

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA  
NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

## ANTI-KORUPCINIS UGDYMAS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOJE

Metodinė priemonė



# DISKUSIJAI...

„Manau, kad korupcija su laiku tai išnyks, nes auga naujoji karta, kuri taip jau nebemano, kad neduodamas šokolado negausi paslaugos“

- Moksleivė, 18 metų



# Literatūra:

- Jakavonytė, L., Sprindžiūnas, A., Zeliankienė, V., Toleikienė, R., Juknevičienė, V. (2020). *Antikorupcinis ugdymas bendrojo ugdymo mokykloje*. Metodinė priemonė. Vilnius: Nacionalinė švietimo agentūra. ISBN 9786099572499. Prieiga internete: <https://sodas.ugdome.lt/metodiniai-dokumentai/perziura/11701>.
- Toleikienė, R., Balčiūnas, S., Sauliūtė, A. (2018). *Jaunimo nuostatos ir požiūris į korupciją bei antikorupcinis potencialas*. Tyrimo ataskaita. Tyrimas atliktas įgyvendinant ES struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Šiaulių apskrities jaunimo nepakantumo korupcijai nuostatų formavimas“, projekto Nr.10.1.2-ESFA-K-917-02-0017. Šiauliai: Šiaurės Lietuvos kolegija. Prieiga internete: [https://www.slk.lt/sites/default/files/projektas\\_pakisiukai/KT1-1-Tyrimo\\_ataskaita.pdf](https://www.slk.lt/sites/default/files/projektas_pakisiukai/KT1-1-Tyrimo_ataskaita.pdf).
- Toleikienė, R., Juknevičienė, V. (2018). *Korupcija jauno žmogaus gyvenime: raiška ir prevencija*. Neformalaus ugdymo programa. Elektroninis išteklius. Prieiga internete: [https://www.slk.lt/sites/default/files/projektas\\_pakisiukai/Neformalaus\\_ugdymo\\_programos\\_metodine\\_priemone.pdf](https://www.slk.lt/sites/default/files/projektas_pakisiukai/Neformalaus_ugdymo_programos_metodine_priemone.pdf).